

Posudek bakalářské práce

Význam práce se stavebnicemi u dětí předškolního věku

Bc. Tereza Bittenglová

Učitelství pro MŠ

Stavebnice jsou v předškolním věku nejen podnětem ke hře, ale také prostředkem, který umožňuje cíleně rozvíjet kompetence dětí a zároveň diagnostikovat úroveň těchto kompetencí. Proto považuji téma práce pro činnost pedagogů v mateřských školách za významné a stále aktuální. Při jeho zpracování autorka propojila dosavadní zkušenosti z pedagogické činnosti s teoretickými poznatky získanými v průběhu vysokoškolského studia a se zpracováním problematiky v odborné literatuře.

V teoretické části práce autorka nejprve uvádí definici, znaky a význam hry podle různých autorů. Stručně je popsána role hry v předškolním vzdělávání. Vzhledem k zaměření práce se dále autorka detailněji zabývá hrou se stavebnicí. Stavebnice rozděljuje především podle materiálu, jiná kritéria jsou jenom naznačena. Text doplňuje podrobnější popis stavebnic, které jsou dále použity v experimentální části, jednotlivé stavebnice jsou rovněž vyobrazeny. Přehledně je zpracována podkapitola o významu práce se stavebnicemi v předškolním věku. Jako teoretický základ následující experimentální části jsou popsány a vyobrazeny jednotlivé fáze vývoje stavby u dětí. Teoretická část má logickou strukturu, autorka pracuje s více prameny a dokáže využít závěry různých autorů k tvorbě smysluplného textu. Za jistý nedostatek považuji velkou shodu částí textu s uvedeným zdrojem (materiál na courseware) v kapitole 2.3, která je až na hranici citace, ale části nejsou takto označeny.

Práce pokračuje metodologickou částí, ve které si autorka dobře stanovila výzkumné cíle. Jako výzkumnou metodu použila pozorování osmi dětí různého věku a pohlaví (čtyři děti ve věku 3-4 let, čtyři děti ve věku 5-6 let, čtyři chlapci, čtyři dívky) při volné hře se stavebnicemi. Pozorování každého dítěte probíhalo v průběhu jednoho týdne a děti měly k dispozici čtyři druhy stavebnic – Polikarpovu stavebnici, Lego Duplo, dřevěné kostky a velké molitanové kostky. Autorka sledovala a zaznamenávala volbu stavebnice a typ provedené stavby. Záznamy byly pořizovány písemně a fotograficky.

Vlastnímu popisu průběhu a výsledků experimentu předchází popis mateřské školy, ve které byl výzkum prováděn, a stručná charakteristika jednotlivých dětí ve výzkumném souboru. Výsledky experimentu jsou zachyceny v tabulkách, které umožňují sledovat volbu stavebnice a typ stavby u konkrétních dětí a v dané věkové skupině. Tabulky jsou vhodně doplněny slovním komentářem, slovní doprovod je uveden i u fotografií staveb. Tuto část práce považuji za dobře zpracovanou. Čtenář získává ucelený pohled na průběh a výsledky činnosti dětí, autorka má odpovídající podklady pro odpovědi na výzkumné otázky. Následně jsou porovnány typy staveb z hlediska věku dětí a z hlediska genderového. Protože před vyhodnocením autorka zpravidla uvádí své očekávání („Očekávala jsem, že pro obě věkové skupiny dětí budou nejčastěji používanou stavebnicí dřevěné kostky.“), mohla před vlastním experimentem formulovat na základě svých zkušeností hypotézy a podle výsledků experimentu je potvrzovat či vyvracet. Oceňuji, že jsou doplněny i závěry pro další pedagogickou činnost autorky. Výzkumnou část práce hodnotím jako dobře metodologicky zpracovanou. Tato část přesahuje běžné požadavky kladené na bakalářskou práci.

Závěr práce obsahuje především osobní výpověď autorky (její vztah k matematice, prožitky při tvorbě práce). Autorka mohla uvést užití výsledků své práce v širším kontextu, dát

doporučení pro jejich využití v práci s předškoláky obecně a poskytnout náměty pro další výzkum.

V práci se nevyskytují závažnější odborné ani metodické chyby. K následujícím připomínkám a otázkám by autorka měla zaujmout stanovisko při obhajobě své práce:

- s. 8 – „... dosažení určitých cílů výuky v mateřské škole.“ Probíhá v mateřské škole výuka?
- s. 10 – 11 – Text obsahuje informace, které nejsou vzhledem k zaměření práce potřebné (např. popis testování postaviček Lego, informace o zakladateli firmy).
- s. 12 – Proč je po zmínce o dělení stavebnic podle pedagogicko-psychologického hlediska zařazena pasáž o materiálech, když členění podle materiálu bylo uvedeno již na s. 8-11?
- s. 21 – „...budou zjišťovány výzkumné otázky.“ Autorka zřejmě míní odpovědi na tyto otázky.
- s. 24 – Některé informace o MŠ se opakují.
- s. 27 – Co jsou velké papírové kostky? Jak si s nimi dítě hraje?
- s. 28 – „Odpověď... budu hledat ve fotografiích...“ – Byly patrné rozdíly i v procesu stavby? Autorka sleduje jen výsledek.
- s. 30 – V tabulce mohla být uváděna pouze čísla, aby byl záznam přehlednější. Znak x zde vystupuje ve dvou významech – nula a kolikrát.
- s. 34 – U dívek je k pojmenování staveb užíván jiný slovní druh (podstatné jméno – Terezky stavba, Simonky stavba, ...) než u chlapců (přídavné jméno přivlastňovací – Petříkova, Míšova). V práci by mělo být označení jednotné. Problém s přídavnými jmény přivlastňovacími je patrný i na s. 35 (ohrádka pro Kubíkovu hračku).
- s. 36 – Davídek sice postavil pouze jednu stavbu typu jednovrstevná bez mezer, ale podle fotografie se zdá jeho stavba poměrně precizní. Které další parametry bychom mohli u staveb sledovat?
- s. 38 – Proč si podle autorky vybíraly molitanovou stavebnici výrazně častěji dívky?

Práce je psána čtivou formou, text je přehledný a srozumitelný. V několika případech není užít jazyk odpovídající odbornému stylu (fotky, vyfotila, hrozně šikovní). Grafické podobě věnovala autorka značnou pozornost, vhodně jsou zařazeny fotografie a tabulky.

Kvalitu práce bohužel snižuje velké množství chybějících či nadbytečných čárek v souvětích (např. s. 2⁶, 2⁸, 2₈, 3₁₂, 3₃, 4¹⁴, 4¹⁵, 5⁶, 6₁₁, 10₆, 12⁶, 12₃, 13₁₁, 16¹⁴, 23², 26₁₁, 27₁₀, 32₃, 33⁵, 34₈, 37₁₃, 41₁, 42₈, 42₄), a některé překlepy a chyby ve větě i pravopisu (např. s. 4 – Objevuje se často... (Co se objevuje?), s. 12 – Jsou lehké, bezpečné... (Děti?), s. 12 – ... stupeň... paměť (paměti), s. 13 – ... škálou stavebnicových souprav, určeným dětem (určených), s. 13 – Postavit různé konstrukce, ... (Není to věta.), s. 13 – Takáčová se ve svém článku... ukazuje (Takáčová... ukazuje), s. 14 – ... by se tedy měly zapojovat všechny děti... (!), děti staví samy pro sebe (!), 15 – vezmi kostku a na ní postav (ni), 15 – stavba předposlední věty, 16 – Pokud bychom ve zkratce shrnuly (!), 16 – Další důležitou podmínku je zvolit... (podmínkou), 19 – je tvoře více (tvořena), 31 – s Polikarpovou stavebnicí, mělo 5 preferenci, 38 – se stavebnicemi obsahující (obsahujícími)).

Přes výše uvedené nedostatky předložená práce svým rozsahem i obsahem splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Lze konstatovat, že autorka umí pracovat s odbornou literaturou a uplatňovat tvořivě teoretické poznatky v praxi. Doporučuji předloženou práci uznat jako bakalářskou a navrhuji klasifikaci **velmi dobře**.

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.
oponent

V Plzni dne 30. dubna 2017